

Panorama b.b.
73000 Gorazde
Bosna i Hercegovina
Telefon : +387-38 227 850
Fax : +387-38 228 594
E-mail : aldi@aldi.ba
Internet: www.aldi.ba

Registrovana u Bosni i Hercegovini
kao ne-profitna organizacija broj
04-05-2-5852/00 F BiH

ALDI, 15. JANUAR 2005. GODINE

Ref. Broj: AL/05/32/01

Svim zainteresovanim,

KLJUČNI PROBLEMI POLJOPRIVRDE I ULOGA JAVNOG SEKTORA U NJIHOVOM RJEŠAVANJU

Rezultati istraživanja

U cilju što bolje identifikacije ključnih problema sa kojima se susreće poljoprivredni sektor u Bosni i Hercegovini, kao i u cilju procjene kvaliteta podrške i poticaja poljoprivrednoj proizvodnji ALDI u.g. je proveo istraživanje efekata vladinih politika za razvoj domaće poljoprivrede. U istraživanju je učestvovalo 30 poljoprivrednih zadruga sa prostora cijele BiH. Prema rezultatima ovog istraživanja:

- Nedostatak finansijskih izvora za investiranje u vlastiti razvoj poljoprivredne proizvodnje predstavlja najveći problem sa kojim se susreću domaći poljoprivrednici, smatra **77,42%** poljoprivrednih zadruga uključenih u istraživanje.

U vezi kvaliteta podrške koju zadruge dobivaju od entitetskih ministarstava za poljoprivredu, lokalnih vladinih institucija, polujavnih institucija, privatnih neprofitnih organizacija, nevladinih organizacija i privatnog sektora

- **75%** anketiranih zadruga smatra da je podrška od entitetskih ministarstava za poljoprivredu slaba ili nikakva,
- Za samo **3,3%** procenata poljoprivrednih zadruga, vladini poticaji razvoju primarne poljoprivredne proizvodnje su ispunili očekivanja.

ALDI je takođe sproveo istraživanje javnog mnijenja koje je obuhvatilo 300 ispitanika sa prostora cijele Bosne i Hercegovine. U istraživanju stavova javnog mnijenja, istraživani su stavovi građana BiH o potrebnoj ulozi vladinih institucija u rješavanju problema sa kojima se suočava domaća poljoprivreda. Ključni stavovi javnog mnijenja su da:

- **78,34%** stanovnika Bosne i Hercegovine podržava formiranje Ministarstva poljoprivrede na državnom nivou.
- **5,67%** građana BiH je zadovoljno trenutnim stanjem javne uprave u oblasti poljoprivrednog sektora.

Kompletni rezultati istraživanja su obavljani za potrebe izrade nezavisnog izvještaja o potrebi pokretanja sveobuhvatne reforme u oblasti poljoprivrede u Bosni i Hercegovini.

Istraživanje javnog mnijenja je provedeno u Decembru 2004. godine u kojem je obuhvaćeno 300 ispitanika širom Bosne i Hercegovine. Istraživanje obavljeno sa 30 poljoprivrednih zadruga odabranih na osnovu geografskog položaja, broja zaposlenih i broja kooperanata, u decembru 2004. godine. Istraživanje obavio istraživački tim ALDI u.g.

DIO A. REZULTATI ISTRAŽIVANJA ZA POLJOPRIVREDNE ZADRUGE

Pitanje broj 1:

'Možete li identifikovati ključne probleme sa kojima se iz Vaše perspektive susreće poljoprivreda u BiH?'

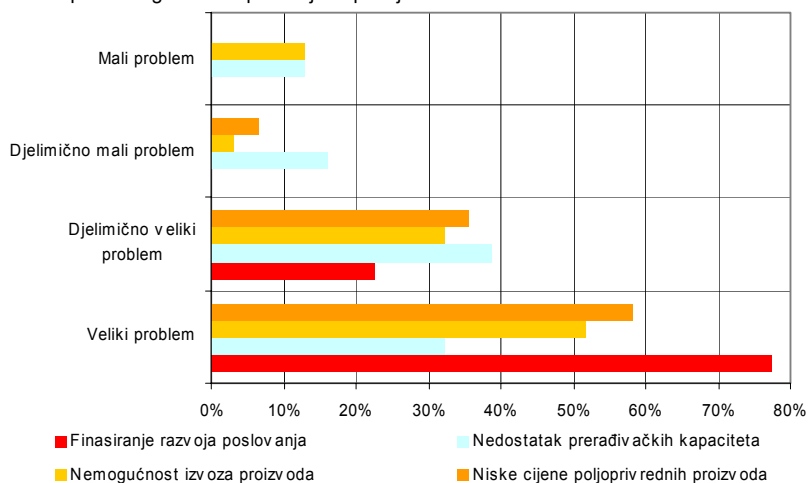
Tabela 1

Rezultati odgovora na postavljeno pitanje

	Veliki problem	Djelimično veliki problem	Djelimično mali problem	Mali problem
Finansiranje razvoja poslovanja	77,42%	22,58%	0,00%	0,00%
Nedostatak prerađivačkih kapaciteta	32,26%	38,71%	16,13%	12,90%
Nemogućnost izvoza	51,61%	32,26%	3,23%	12,90%
Niske cijene poljopriv. proizvoda	58,07%	35,48%	6,45%	0,00%

Grafikon 1

Grafički prikaz odgovora na postavljeno pitanje

Pitanje broj 2:

'Da li možete procijeniti kvalitetu podrške koje kao poljoprivredne zadruge dobivate od:

- Entitetskih ministarstava za poljoprivredu;
- Lokalnih vladinih institucija – Kantonalna ministarstva, opštinske službe;
- Polujavnih institucija – Poljoprivredni instituti, poljoprivredni zavodi;
- Privatnih neprofitnih organizacija – Asocijacije i udruženja poljoprivrednika;
- Nevladinih organizacija – Domaće ili inostrane;
- Privatnog sektora – Preduzeća iz oblasti poljoprivredne ili prerađivačke djelatnosti.

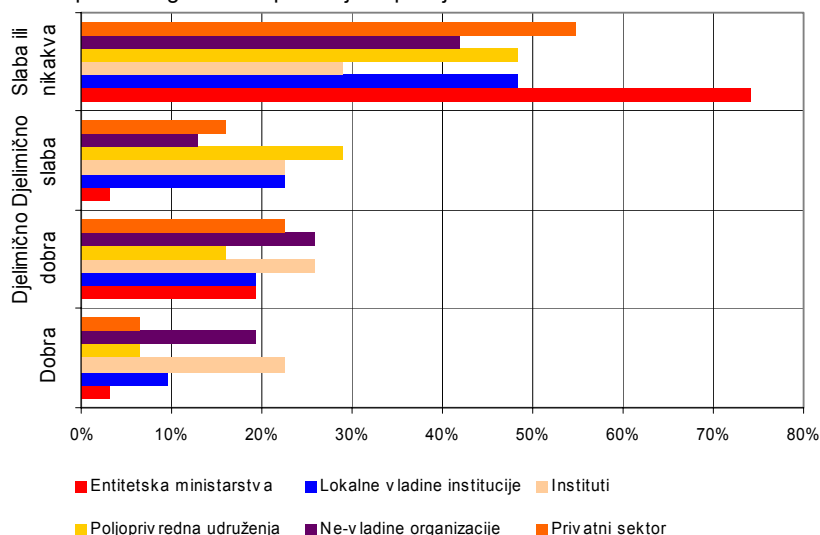
Tabela 2

Rezultati odgovora na postavljeno pitanje

	Dobra podrška	Djelimično dobra	Djelimično slaba	Slaba ili nikakva podrška
Entitetska ministarstva za poljoprivredu	3%	19%	3%	75%
Lokalne vladine institucije	10%	19%	23%	48%
Polujavne institucije	23%	25%	23%	29%
Privatne neprofitne organizacije	6%	16%	29%	49%
Nevladine organizacije	19%	26%	13%	42%
Privatni sektor	6%	23%	16%	55%

Grafikon 2

Grafički prikaz odgovora na postavljeno pitanje

Pitanje broj 3:

'Možete li opisati kvalitet Vaših kontakata sa vladinim institucijama koje se bave pitanjima poljoprivrede?'

Što se tiče kontakata sa entitetskim ministarstvima i državnim institucijama BiH, niti jedna zadruga nije ih ocijenila kao izuzetno dobre, dok je kontakte sa kantonima/okruzima kao izuzetno dobre ocijenilo njih 6,5%, a taj broj je nešto veći pri ocjeni kontakata sa opštinama (12,9%). Procenat dobrih kontakata je takođe najviši za opštine (32,3%), zatim slijede entitetska ministarstva (22,6%), državne institucije BiH (16,1%), te kantoni/okruzi sa svega 9,7%.

Tabela3

Rezultati odgovora na postavljeno pitanje

	Izuzetno dobri	Dobri	Slabi	Nikakvi
Opštine	12,9%	32,3%	32,3%	22,6%
Kantoni/okruzi	6,5%	9,7%	32,3%	51,6%
Entitetska ministarstva	0,0%	22,6%	41,9%	35,5%
Institucije države BIH	0,0%	16,1%	16,1%	67,7%

Pitanje broj 4:

'Da li je politika vladinih poticaja u poljoprivredi ispunila Vaša očekivanja?'

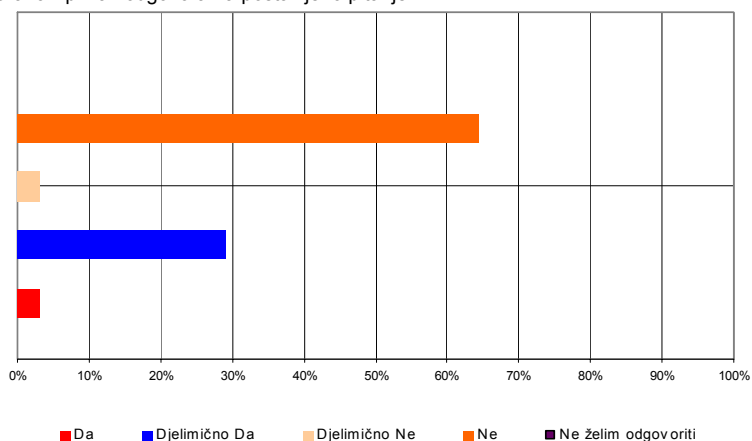
Tabela 4

Rezultati odgovora na postavljeno pitanje

Pitanje	Odgovor
Da	3,30%
Djelimično da	29,00%
Djelimično ne	3,20%
Ne	64,50%
Ne želim odgovoriti	0,00%

Grafikon 3

Grafički prikaz odgovora na postavljeno pitanje

Pitanje broj 5:

'Da li ste koristili vladine poticaje u oblasti poljoprivredne proizvodnje?'

- A.) Da i to u iznosu iznad očekivanja;
- B.) Da u očekivanom iznosu;
- C.) Ispod očekivanog iznosa;
- D.) Ne, nisam koristio vladine poticaje;
- E.) Ne želim odgovoriti.

Kroz ovo istraživanje od zadruga se tražilo da naprave komparaciju korištenja vladinih poticaja u oblasti poljoprivredne proizvodnje za 2003. i 2004. godinu. U toku 2003. godine 54,84% anketiranih zemljoradničkih zadruga nije koristilo vladine poticaje od entitetskih ministarstava i taj broj je isti i za 2004. godinu. Procenat zadruga koje nisu koristile poticaje od kantona ili općina u 2003. godini je nešto viši i iznosi 67,7%, a za 2004. godinu taj broj je 58,1%. Niti jedna zadruga u toku 2003. godine nije imala vladine poticaje od entitetskih ministarstava u iznosu koji bi premašio njihova očekivanja, dok je u 2004. godini situacija nešto bolja (3,23%). Što se tiče poticaja koji su bili iznad očekivanja zadruga, a dolazili su od kantona ili općina u 2003. godini, takve poticaje je dobilo 3,2%, a u 2004. godini 6,5%.

Što se tiče poticaja u očekivanom iznosu i u iznosu ispod očekivanja situacija iz 2003. (Od entitetskih ministarstava: očekivani iznos 19,35%; iznos ispod očekivanja 25,81%; Od kantona/općina primljeni poticaji u očekivanom iznosu 16,1%, iznos ispod očekivanja 12,9%) je ostala gotovo nepromijenjena u 2004. godini (Od entitetskih ministarstava: očekivani iznos 16,13%; iznos ispod očekivanja 19,35%; Od kantona/općina primljeni poticaji u očekivanom iznosu 19,4%, iznos ispod očekivanja 12,9%).

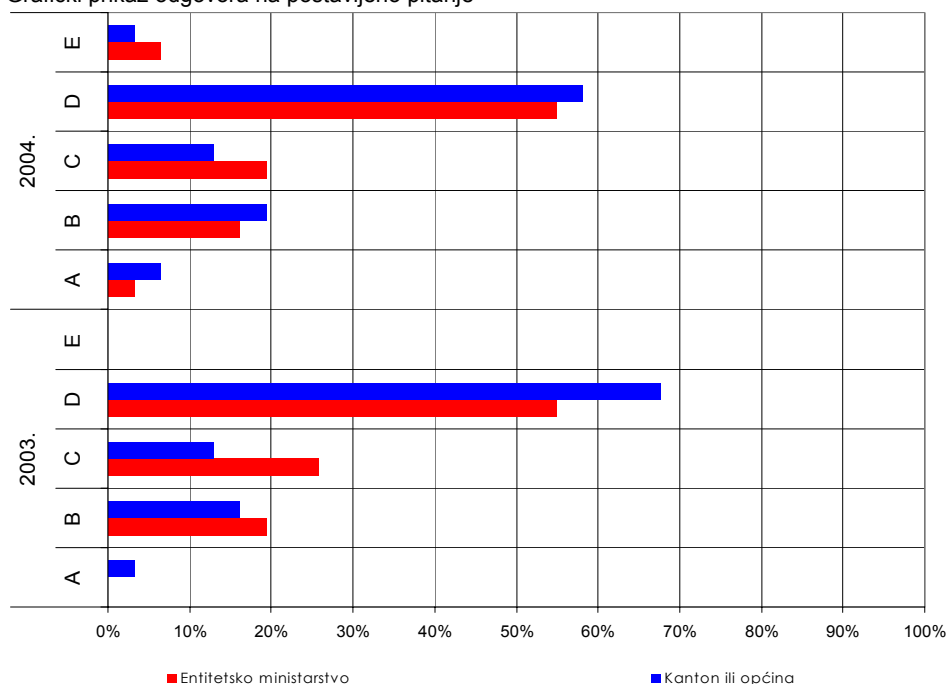
Tabela 5

Rezultati odgovora na postavljeno pitanje

Odgovori	2003. godina					2004. godina				
	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
Entitetsko ministarstvo	0,00%	19,35%	25,81%	54,84%	0,00%	3,23%	16,13%	19,35%	54,84%	6,45%
Kanton ili općina	3,2%	16,1%	12,9%	67,7%	0,00%	6,5%	19,4%	12,9%	58,1%	3,2%

Grafikon 4

Grafički prikaz odgovora na postavljeno pitanje

Pitanje broj 6:

'Po Vašem mišljenju do kada bi BiH trebala provesti reformu javne uprave u oblasti poljoprivrede?'

BiH ulaže napore ka transformaciji javnog sektora u oblasti poljoprivrede kako bi se ubrzao proces integracije BiH u EU i efikasnije pružale usluge poljoprivrednom sektoru. Na pitanje, više od polovine anketiranih zemljoradničkih zadruga se opredijelilo za opciju prioritarno (56,67%), 10% ih je bilo za radikalne promjene, dok se za ubrzanu i postepenu transformaciju opredijelilo njih po 13,33%. Svega 6,67% je za veoma postepenu transformaciju, što pokazuje i tabelarni i grafički prikaz br. 6

Tabela 6

Rezultati odgovora na postavljeno pitanje

Pitanje	Odgovor
Veoma postepeno (2005 – 2010)	6,67%
Postepeno (2005 – 2008)	13,33%
Ubrzano (2005 – 2007)	13,33%
Radikalne promjene (2005 – 2006)	10,00%
Prioritetno	56,67%

DIO B. REZULTATI ISTRAŽIVANJA JAVNOG MNIJENJA

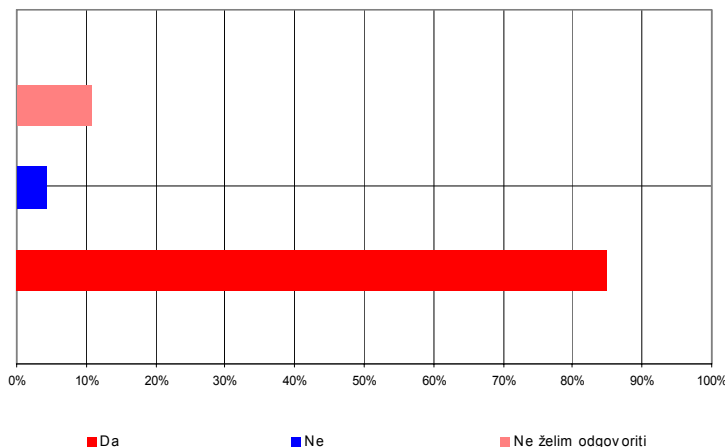
Rezultati istraživanja

Istraživanje stavova javnog mnijenja je sprovedeno u mjesecu novembru 2004. godine na uzorku od 300 građana iz cijele Bosne i Hercegovine. Veličina uzorka po pojedinim regijama FBiH i RS je zavisila od veličine same regije. Istraživanje je obavljeno telefonskim putem metodom slučajnog uzorka.

Pitanje broj 1:

Na pitanje 'Da li podržavate ulazak BiH u EU?', čak 85% ispitanika je odgovorilo potvrdno, dok je svega 4,33% dalo negativan odgovor. Ostalih 10,67% ispitanika nisu željeli dati odgovor na postavljeno pitanje, što je prikazano na grafikonu broj 1.

Grafikon 1

Pitanje:
*Da li podržavate ulazak BiH
u EU*

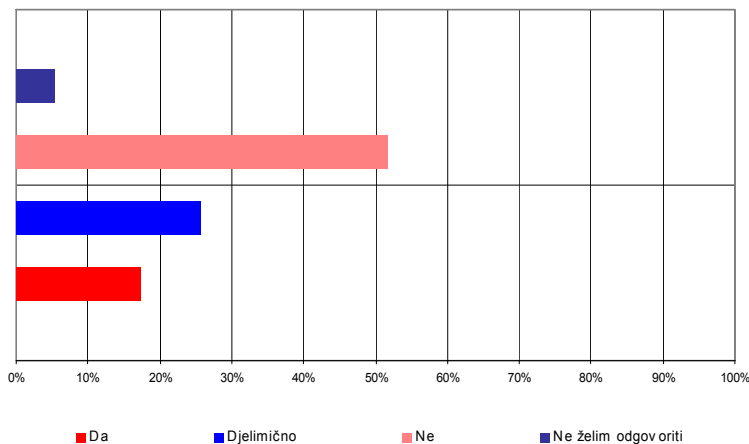
Pitanje broj 2:

Da bismo utvrdili koliko su zapravo građani BiH informisani o EU propisima iz oblasti poljoprivrede tražili smo odgovore na slijedeće pitanje: 'Da li ste upoznati da 40% EU legislative čine propisi iz oblasti poljoprivrede?'

Više od polovine ispitanika (51,67%) nije bilo upoznato sa ovom činjenicom, dok ih je 25,67% samo djelimično znalo nešto o ovome, a samo 17,33% je odgovorilo potvrdno. 5,33% ispitanika nije željelo dati odgovor na ovo pitanje.

Grafički prikaz procentualnog odnosa ovih odgovora dat je na grafikonu br.2.

Grafikon 2

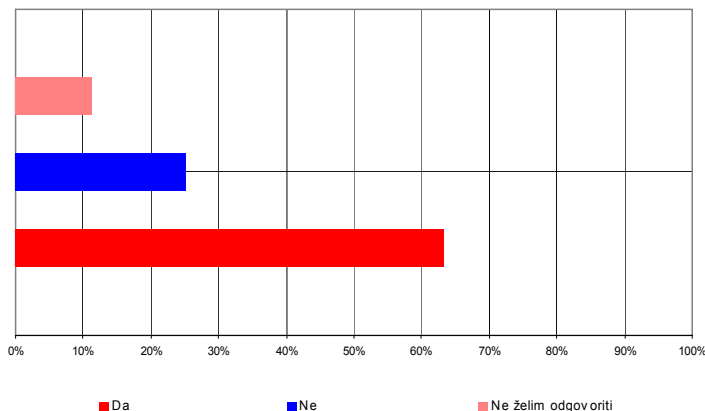
Pitanje:
*Da li ste upoznati da 40%
EU legislative čine propisi iz
oblasti poljoprivrede?*

Pitanje broj 3.

Nešto viši procenat građana BiH je dao potvrđan odgovor na pitanje: 'Da li ste upoznati sa činjenicom da je za efikasnije pregovaranje i korištenje finansijske pomoći EU neophodna efikasna vladina administracija na državnom nivou?' Tako je njih 63,34% na ovo pitanje odgovorilo sa da, 25,33% nije bilo upoznato, dok ih je 11,33% odbilo dati odgovor na ovo pitanje.

Grafikon broj 3 daje grafički prikaz odgovora na ovo pitanje.

Grafikon 3

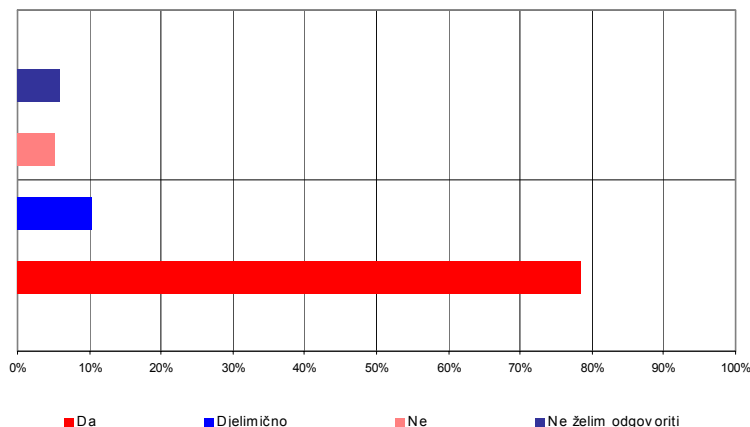

Pitanje:
Da li ste upoznati sa činjenicom da je za efikasnije pregovaranje i korištenje finansijske pomoći EU neophodna efikasna vladina administracija na državnom nivou?

Pitanje broj 4.

Koliko su građani BiH svjesni neophodnosti formiranja državnog ministarstva poljoprivrede, pokazuju i njihovi odgovori dati na pitanje: 'Da li podržavate formiranje državnog ministarstva poljoprivrede koje je neophodno za brže približavanje BiH EU, ali i za efikasnije korištenje finansijske pomoći EU za BiH?' Većina njih (78,34%) podržava formiranje ovog ministarstva, dok ih je samo 5,33% protiv. Djelimičnu podršku formiranju državnog ministarstva daje njih 10,33%, a 6% ispitanika nije željelo odgovoriti na ovo pitanje, što je prikazano na grafikonu br. 4.

Grafikon 4

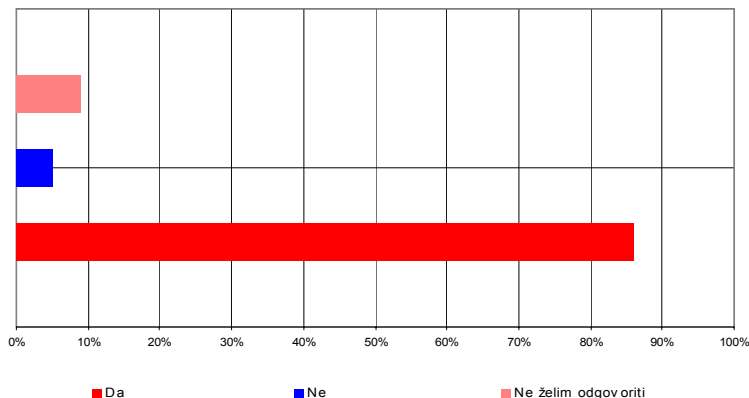

Pitanje:
Da li podržavate formiranje državnog ministarstva poljoprivrede koje je neophodno za brže približavanje BiH EU, ali i za efikasnije korištenje

Pitanje broj 5.

Na pitanje: 'Da li podržavate veće ovlasti državnog ministarstva za poljoprivredu u oblastima koje su neophodne kako bi poljoprivrednici dobili efikasnu podršku od vladinih institucija i EU?' njih čak 86% je dalo afirmativan odgovor, dok se za negativan odgovor odlučilo svega 5% ispitanika, a 9% njih nije željelo odgovoriti na ovo pitanje, kao što pokazuje grafikon 5.

Grafikon 5

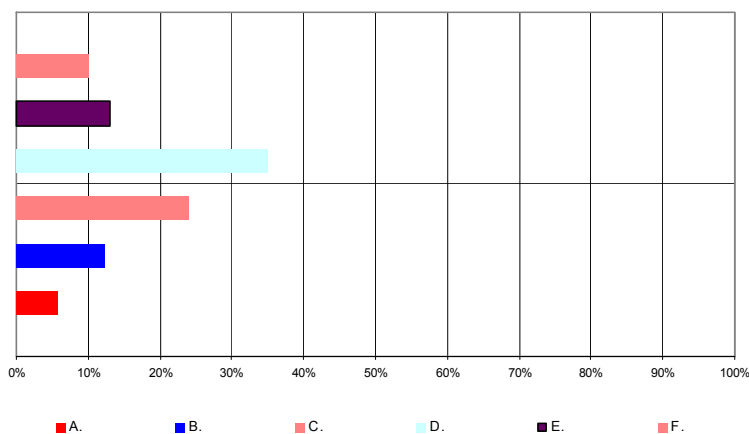
Pitanje:
Da li podržavate veće ovlasti državnog ministarstva za poljoprivredu u oblastima koje su neophodne kako bi poljoprivrednici dobili efikasnu podršku od vladinih institucija i EU?

Pitanje broj 6.

Da bi poljoprivrednicima i stanovnicima u ruralnim područjima država efikasno pružila osnovne potrebe, te da bi zemlja iskoristila finansijsku podršku EU, potrebna je efikasna javna administracija. Stoga se poslijednje pitanje u našem istraživanju odnosilo se na državnu javnu administraciju, odnosno građane smo pitali da li su zadovoljni trenutnim stanjem javne administracije, a ukoliko nisu koju vrstu reformi bi podržali. Od svih ispitanika, samo njih 5,67% je zadovoljno trenutnim stanjem javne uprave u oblasti poljoprivrednog sektora. 71,33% se izjasnilo za potrebu reformi u uspostavljanju funkcionalne javne uprave, od kojih je 12,33% za postepeno prilagođavanje javne uprave potrebama poljoprivrednog sektora, njih 24% je za ubrzani pristup reformi, a 35% za radikalne mjere. 13% nije odabralo niti jedan od ponuđenih odgovora, a njih 10% nije željelo dati odgovor na ovo pitanje.

Grafički prikaz dobivenih rezultata u vezi ovog pitanja je dat na slijedećem grafikonu (br. 6).

Grafikon 6

Pitanje:
Da li:
A. ste zadovoljni trenutnim stanjem javne uprave u oblasti poljoprivrednog sektora;
B. podržavate postepeno prilagođavanje javne uprave potrebama poljoprivrednog sektora;
C. podržavate ubrzani pristup u uspostavljanju funkcionalne javne uprave iz oblasti poljoprivrede;
D. podržavate radikalne mjere u uspostavljanju funkcionalne javne administracije iz oblasti poljoprivrede;
E. Ništa od navedenog;
F. Ne želim odgovoriti